

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea”, „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 100 Lei pe an, 50 Lei pe 1/2 an, 25 Lei pe 1/4 de an.

Pentru țărani: preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: 60 Lei pe an, 30 Lei pe 1/2 an, 15 Lei pe 1/4 de an.

Pentru Iugoslavia 40 Dinari. — Cehoslovacia 30 coroane. — America 2 dollari, cari se trimit dlui Iohn I. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio.

Redacția în Orăștie (Trans) | Foaiă pentru popor | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans)

UNELE—ALTELE

Pentru românizarea d-regatorilor.

Statul român s'a purtat într'adevăr cu foarte multă îngăduință față de slujbașii de altă limbă, moștenii dela apusa stăpânire maghiară. Le-a tot dat termen de 2 ani, prelungit la 3 ani, apoi la 4 ani, pentru a învăța românește atât cât le cere slujba, în grai și scris. Totuși foarte mulți, adunați stup mai ales prin cancelariile orașelor dela marginea țării, ca Aradul, Oradea, Maramureșul, Timișoara, — nu vreau să înțeleagă și n'au învățat aproape nimic românește.

Acum guvernul s'a gândit și a găsit o măsură bună pentru a schimbă această stare de lucruri vătămătoare vazei statului. A hotărât că pe 20 de slujbași de postă dela posta cea mare a Orăzii Mari, și strămută în România veche, să facă acolo slujba vre-o 2—3 ani, în care vreme cu bunăsimă vor învăța atâta românește, încât să poată apoi sluji și în — Oradea Mare, dar și în București...

Același lucru se va face cu slujbașii dela Căile Ferate. Aci guvernul va avea de lucru mai ales cu miliile de slujbași dela Căile Ferate Someșene și Cenădene, trecute numai acum în stăpânirea statului, și ai căror slujbași nici nu vor să audă de limba românească, ci se credeau acolo ca închiși într'o cetate roșu-alb-verde... Acum și se va pune un termen scurt să învețe, iar care nu arată spor, va fi trimis în vechiul Regat, unde și frunza și iarba vorbește numai românește, și unde, ori vreau ori nu vreau, trebuie să învețe, căci cu angureasca lor nu pot căpăta nici un pahar de apă...

Alegerea dela Ighiu

S'a dus în deplinire într'un chip de care ne rămâne sufletul cu totul desgustat. Ca să țină „ordine”, bună zăduială, în cerc (cine era s'o turture și împotriva cui?), a sosit în cerc un maior de jandarmi cu 400 de jandarmi dela Timișoara!.. De ce? Era primejdie de revoluție ori pentru a opri libera mișcare a alegătorilor și a partidelor? Dar de ce e alegere, să nu se vadă om cu om, să nu se țină adunări de înfrământă sfătuiră? A dat poporul no-

stru minunat din cercul Ighiu, dovedă că nu e vrednic de libertate?

A fost adusă și armată multă, — și așa apoi nu se puteau aduna oamenii la sfat, că nu-i lăsau; adunările partidului național au fost oprite, oamenii de încredere ai acestuia opriți a umbla prin cerc, nici când arătau că-s deputați și senatori!

Apoi dacă nici aceștia n'au drept a se duce în mijlocul poporului ori când și ori-unde, — cine să mai aibă acest drept?

Intre astfel de împrejurări, alegerea n'a mai fost alegere, ci o bătaie de joc cu puterea de stăpânire și o luare în deșert a legilor și a ori-cărei dreptăți și libertăți cetățenești.

Ne îngrozește gândul, că aceste „alegeri” se fac sub stăpânire românească, și nu ne vine să credem că e adevărat, ci că e numai un vis rău! O, de-ar fi numai atâta!

Sa tras salvă de foc asupra alegătorilor dintr'un sat, ca să-i spărie.

În Cricău au votat 209 alegători și s'au scos din urnă 893 voturi! Și tot felul de scârbe s'au făcut. Așa a fost scos ca ales doritul guvernului.

Mișcarea studențimii.

Ea e cunoscută tot mai mult și mai pe isță, ca mișcarea națională. Studențimea rugată de profesorii săi, să se mulțumească acum odată cu cât se poate face din ce ea cere, căci se va face cât mai mult.

Spre împăcare. — Universitățile se deschid de nou.

Fostul ministru al Cultelor d. O. Goga, vorbind zilele trecute la Timișoara despre stările politice din țară, a spus, printre altele, despre mișcarea studențească:

„...În afară de „numerus clausus”, care nu se mai potrivește cu vremurile noastre, țin de dreptele cererile studențești, și văd în ele o mișcare națională, care este de dorit, pentru reînnoșirea societății noastre (obștei neamului).

„Văd în această pornire desfurarea sufletului tineretului nostru, dornic de viață națională, și nu cred că a pornit din alte îndemnuri...”

Chemarea Profesorilor.

Marele Sfat al Profesorilor Universitari din București, al celor din Cluj și dela celelalte univer-

sități, a chibzuit asupra cererilor tinerilor și au hotărât să le arate, că și dâșii țin de drepte și patriotice toate cererile lor, — afară de numerus clausus, și îi roagă pe studenți să nu mai stăruiască în ținuta lor cea atât de hotărâtă, căci ei, profesorii, vor face totul, ca să li se împlinescă dreptele cereri. Să vină napoi, să dea viață și bucurie înaltelor școli. Au hotărât să meargă ei, profesorii, printre studenți, să-i sfătuiască, să-i îmbune.

Trimișii tuturor universităților s'au adunat de nou la sfat la București, pentru a urma cu chibzuirea asupra conducerii mișcării.

La cererea profesorilor și a bărbatilor politici, ca să se dea păcii, ei au răspuns, că nici de vorbă nu pot sta, până frunzașii lor, vre-o 6 inși, sunt închiși la Văcărești acuși de-o lună de zile, fapt pe care-l socotesc de o barbarie.

Și au pus la cale o demonstrație strașnică și zgomotoasă în București, cerând slobozirea din închisoare a frunzașilor lor!

Și guvernul s'a văzut silit a-i slobozi.

Apoi zeci de profesori universitari s'au dus între studenți rugându-i să se dea păcii.

După-ce au primit asigurări, că toate cererile lor, aflate de foarte drepte, vor fi împlinite, afară de cea cu numerus clausus, tinerii au hotărât să asculte dară de multele sfaturi și să facă cu puțință deschiderea Universităților.

Astfel pe ziua de 1 Martie, s'a vestit că Universitățile se vor deschide. Jidovii vor fi obligați a da și ei cadavre pentru tăiat de învățătură; Căminurile se vor lărgi și înmulți, ca să încapă tot mai mulți studenți români în ele, — și celelalte.

Jidanii biruitori?

Cei ce cred, că din această luptă jidanii au eșit „biruitori” și că au cuvinte a se bucura, — cunosc foarte rău starea lucrurilor.

Adevărata biruință e a tinerimei, care în toată această luptă s'a dovedit foarte serioasă, matură, bărbată, și tot așa s'a arătat și atunci când, la atâtea stăruințe a profesorilor și a bărbatilor politici, au îngăduit.

„Vă facem pe voie, dar nu lăpădăm steagul, nu ne renegăm credeul!” — au zis tinerii prin a lor hotărâre. Lupta pentru a strânge la pârte năvala gloatei jidovești, nu vă fi părăsită! Și

tinerii noștri, dacă vor să fie vrednici de sine înșiși, nu e iertat să o mai părăsească nici odată în viața lor! Ori-când, ori unde se vor afla, ca oameni mari, de sine stătători, ei vor trebui să se coboare între popor, și acolo să ducă mereu și mereu, propovedania de înalt patriotism, pe care au propoveduit'o prin lupta lor cea acum domolită, dar nu părăsită.

— Mai nou aflăm, că s'a fâgăduit studenților că dela toamnă E-veiei vor fi primiți numai în număr restiâns.

Cei azi înscriși pot merge la universitate, dar pot tăia, de învățatură, numai în cadavre de corei de-a lor; când n'au trup de Eoreu pot merge să asculte lecțiile, dar în sala de tăiat nu.

Ce n'am crezut

se adeverește în chip îngrozitor și îngrijitor!

Că Ungurii umblă să răstoarne totul în statul român, începând cu tronul! Că zilele noastre de mai mare sărbătoare, ei cearcă să le prefacă în cea mai neagră jale!

Procesul mare dela București, alui Turoczy, Belmont și soșii.

La București se dezbate de vre-o 6 zile un mare proces, al unei bande de oameni răi, puși la cale de „Ungurii cari se trezesc” din Ungaria, ca să nimicească familia regală română, — și apoi după ea alți conducători ai statului acestuia, ce nu le place măriilor lor.

În toamna anului trecut, poliția de hotar a pus mâna pe niște oaspeți nepoștii, ce veneau să intre în țară, având ca „bagage” (ca povară cu lucruri de-ale lor) și o ladă, în care spuneau că-s ceva șuruburi. Poliția a fost curioasă (dornică) să vadă și ea acele „șuruburi” și desfăcând lada, a aflat în ea o mașină de acelea, care când ia foc, își zvrile în aer o casă cu trei rânduri! A pus mâna în ceafă iubiților oaspeți cari veneau din Ungaria, și pe urma lor, a descoperit și pe soșii lor. Unul din ei, o căpetenie, era un așa numit „Conte Belmont” care de vre-o 2 luni de zile se așezase în București, locuia la un hotel scump, așa cum se cade unui „Conte” (baron), și spunea că are cai de cei scumpi de fug la întrecerile de cai, — și ca atare era tot pe la locul unde se fac alergările de cai, pe un câmp frumos

lângă București. Adevăratul lui scop era, să cerceteze și chibzuiască, cum ar putea el și soții săi să așeze mașina aceea azvărtoare până în nori, sub tribuna (șatra) familiei Regale și s'o întocmească așa, ca chiar în vremea când familia regală se va afla în acea tribună, la alergările de toamnă, — înainte de **Incoronare!** — acea mașină să iie foc și dinamita grozavă din ea să azvirle familia regală și toată lumea ce va fi în apropierea ei — **Ministri și cea mai aleasă lume a țării**, — în naltul cerului, ca doar oasele să le mai cadă, risipite, jos pe pământ!

Dar pe când el chibzuia acest lucru „patriotic maghiar“ la Hipodromul din București, — poliția de hotar puneă mâna pe cei ce veneau cu mașina, și apoi, mânezi a pus mâna și pe domnul „Conte“. De atunci au zăcut în arest, bine păziți, și acum le-a venit rândul să fie judecați.

Când i-a prins și i-a arestat, multă lume credea că e o lăudăroșie de-a poliției românești, o fi un ființar din care siguranța face armăsar.

Dar desbaterile dela Curtea Marțială (tribunalul de război) din București arată, că tare s'au înșelat cei-ce așa au crezut. N'a fost aceea o lăudăroșie, ci o faptă mare, o primejdie grozavă, descoperită și înlăturată.

Ne mai putând tăgădui, în fața dovezilor zdrobitoare, mișei au mărturisit tot: că da, e adevărat că ei fac parte din Societatea „Ungurilor ce se deșteaptă“ („Ébredő Magyarok“), că planul acolo a fost ticluit, că mașina a fost însoțită și păzită pe pământul Unguresc de jandarmi în slujba statului, cari au venit cu ea până la 250 pași aproape de hotar.

Vinovat de căpetenie e un oarecare Palágyi, care, spune el însuși, că a fost ofițer maghiar, sublocotenent, dar a fost *degradat* (de bună samă pentru purtările sale alese). Dar acum, după sfârșitul războiului, Marele Stat Major (Statul) armatei ungurești, l-a luat în slujba sa (pe frumosul bărbat!) și de acolo a plecat spre România ca să ducă în deplin „minunata“ faptă, cu ajutorul lui Belmont și a altora.

Thuroczy s'a purtat foarte obraznic în fața judecătorilor, a spus că recunoaște că a vrut să „înlătura“ din capul statului pe Regele, — dar Reginei n'avea să-i facă nimic; își ia toată răspunderea pentru fapta sa; că e Maghiar și maghiar va rămânea (parcă naiba îi cere să se facă altceva), — și așa mai departe.

Belmont spune că el a primit să aibă parte în complot numai pentru a-l putea descoperi la vreme și-a ferit familia regală de marea nenorocire... Dar zeci de fapte dovedite, arată contrarul. Doar el a câștigat fotografiile membrilor familiei regale și le-a împărțit la ortaci, ca să-i cunoască... și altele.

Pe lângă acești doi, mai stau

în fața judecății: Balázs Ignác, Palláczy, cari au însoțit lada, apoi slujbașul de tren Dengyel Béla, care spune că a lăsat să ascundă lada între cărbunii de pe mașină, că i-s'a dat 4000 lei pentru asta, dar el nu știa ce e în ladă... (Iacă de ce-s buni slujbași unguri pe trenuri la hotar!) După-ce prin vamă au trecut-o așa între cărbuni, au luat lada și au pus-o pe o căruță s'o ducă mai spre lăuntru țării. Dar când treceau peste un pod, iacă o patrule îi înșfacă și-i arestează. Cărușul Kerezsi János, închis și el, spune că numai atunci a știut că ce lucru primejdios ducea el în căruță.

S'a dat lui Belmont, Turoczy și Palágyi, câte 10 ani robie grea, mașinistului Dengyel 1 an. Numai!..

Ar fi bine dacă macar aceste fapte atât de strigătoare, ar lumina mințile și inimile celor dela conducerea acestei țări, că ce credință au pentru țara asta streinii cei mulți de printre noi, — față de cari atâfa deregători se poartă foarte „cu mânuși“, — și ar înțelege să facă odată deosebirea de lipsă între ei și între noi... Și să ne dea nouă Ardelenilor ajutor și sfat a ne lupta cu aceștia, nu noi frații între noi!..

Durere, însă, că în mii de cazuri și azi, acești primejdioși dușmani ai țării și ai neamului nostru, au mai mare trecere prin multe deregătorii, și ne înlătură din multe, unde s'ar cădea să fim îmbrățișați noi, și nu alții!

Când ne-o da Dzeu mintea cea bună și înțelegerea cea dreaptă, întru a ne sprijini și a înlătura pe cei nevrednici?

Întinderea stării de asediu.

După încheerea păcii, starea „de asediu“ (ca în vreme de război, când se trăește sub alte porunci, mai aspre, și se face asupra ori-cui, soldat sau civil, judecată scurtă de către judecătorii militare), — s'a ridicat și a mai rămas numai asupra ținuturilor marginase, unde prea multă lume streină poate fi ușor ispitită la rele de vecinii vrășmași de peste hotar. În granița de apus (Vest) au rămas sub „stare de asediu“ orașele Timișoara, Arad, Oradea Mare, Sătmăre și ținuturile lor.

Decând cu nestămpărul Ungurilor, cari se jucău de-a trecerea peste graniță și de-a speria pe Români, guvernul a aflat de bine a lărgi zona (fășia) de asediu, întâi numai până la Cluj, iar mai nou a întins-o peste cam jumătate din Ardeal, punând această parte de țară sub supraveghere mai aspră, dând iarăși asupra ei drepturi deregătorilor militare. Iată Ordonanța (porunca) ce o primim spre vestire cetitorilor și obștei întregi, din partea Comandantului Trupelor de Vest (din partea de Apus a Țării) care are sub paza sa Ardealul, Bă-

natul și Crișana, Bihorul Maramurășul):

Comandantul Trupelor de Vest.
Ordonanța Nr. 1.

Aducem la cunoștință tuturor, că prin Înaltul Decret din 16 Ianuarie 1923 publicat în Monitorul Oficial Nr. 231—923, vechea zonă a stărei de asediu se lărgește, până la linia ce trece prin Sighețul Marmației, Dej, Apahida, Feldioara-Războieni, Aiud, Alba-Julia, Petroșeni, toate inclusiv (cuprinzând adică și aceste orașe), apoi creasta Carpaților până la Vârciorova exclusiv (care nu cade în zonă).

În vederea aceasta se dispune (rânduiesc următoarele):

Articolul 1. În vechea zonă a stărei de asediu rămân în vigoare ordonanțele date de Comandamentele Corpurilor 6 și 7 Armată.

Articolul 2. Pentru noua zonă a stărei de asediu, nu avem de făcut deocamdată decât următoarele restrângeri:

Vor fi arestați și judecați grabnic de Consiliile de Războiu ale Corpurilor de Armată de care se țin:

a) Ori cine va încerca, sau săvârși vreun delict sau crimă (ori ce abatere sau faptă rea) contra constituției țării (a rânduelilor statorite în legile de temelie a țării), contra siguranței statului sau contra buniei rândueli de obște.

b) Ori cine va făuri sau va răspândi știri alarmante (sperietoare) de natură a pricinui panică (spaimă) și prin urmare a stânjeni dezvoltarea normală a activității economice sociale (a spăria lumea dela lucrarea sa pacinică).

c) Ori cine, cu bună sau cu rea credință, va răspândi prin tipar, prin scris sau prin viu grai, știri adevărate sau închipuite, despre mișcarea trupelor sau despre măsurile luate de autoritățile militare.

d) Ori cine se va dovedi că are arme militare de orice fel de arme, albe sau de foc, precum și ori ce munițiuni și explozibile și nu le va duce și da în samă la Comandamentele de garnizoană sau la posturile de jandarmi, în șase zile dela publicarea acestei ordonanțe.

e) Ori cine va fi dovedit că a avut cunoștință de ori ce fel de armă militară, munițiuni și explozibile (dinamite) ascunse și nu le va aduce la cunoștință Comandamentelor militare în termen de 24 oare dela vestirea acestei ordonanțe.

f) Ori cine cu rea credință va incendia (aprinde) va distruge (nimic) sau va face stricăciuni la ori ce fel de instalațiuni și construcțiuni de interes public (ca telegraf, telefon, căi ferate, poduri și altele).

Articolul 3. Dovedirea încălcărilor prevăzute în această ordonanță se va face de ofițerii de poliția judiciară militară și civilă.

Dată la Comandamentul Trupelor de Vest, în Cluj, 20 Ianuarie 1923.

Comandantul Trupelor de Vest:
General Stratilescu.

Glas din popor.

Despre mișcarea tinerimei noastre.

Copand, 18 Feb. 1923

Dle Redactor! Cînd în numărul 6 al foii „Libertatea“ despre mișcarea studenților, tare ne-am bucurat de ea, căci lucru vrednic de laudă este. Am cetit și despre jidanii din Albaulia, că ei nu vreau să dea nici cărușia mărfurilor la creștinii cari au luat „camion-giul“, că nu vreau să dea nimic din mâna streinilor, adică a Românilor.

Apoi, dle Redactor, tot astfel s'întîmplă și în comuna noastră Copand, jud. Turda-Arieș. Iacă în pășim și pătimim:

În comuna asta a trăit pe vremea ungarilor un mare proprietar (moșier) maghiar, care nevrînd să vadă pe aici țara românească și să se vadă trăind în țara românească, a trecut în Ungaria. Mă-

șia și-a lăsat-o în grija unui avocat jidan, care și azi își bate joc în chip foarte cutezător de Români și de tot ce e românesc.

Fiind vorba că cine ar fi în drept să capete pământ, jidanul a înaintat la Comisia de esproprier un protest (împotrivire), împotrivă foarte multor oameni din comună cari ar avea să capete pământ, scriind despre unii că sunt „bețivi“ despre alții că-s „bolșevici“ alții că-s „bătăuși“, ori că-s „măneri“ (băieși) și așa nu-s lucrători de pământ, — și câte toate. Asta cu scop de a scoate din listă pe oameni, ca „nevrednici“ de a căpăta pământ și așa să-i rămână cumva moșia abia atinsă.

Oamenii vătămați de ponosul jidanului, s'au dus la oraș să caute dreptate, să pîrască pe Jidan pentru vătămarile aduse lor. Dar zădar au bătut la multe uși de-a domnilor chemați a-i ajuta! Li-s'au spus: veniți mâne, mâne li s'a spus veniți poimâne, a treia oară oamenii nu s'au mai dus, căci a dat vremea lucrului și au văzut că și așa nu-i ia mine bucuros în apărare.

Peste inimi cu simțământ, ca de studenților noștri, nu au dat! Dar ar fi nimerit ei la oameni cu simț de străjeri de neam, ca studenții de cari am cetit în „Libertatea“, aceia nu ne-ar fi lăsat să plecăm nemângăiați dela ușile lor, ei ni-ar fi zis: Mergem cu voi la ușile judecătorilor și voi bateți și se va deschide vouă!.. Că de aia a făcut Dumnezeu din copilul de țaran ori de preot ori de meseriaș, domn cu carte, ca el să și sară întru apărarea țaranului hălălit de streinul obraznic.

Iacă de ce ne bucurăm noi de mișcarea studenților noștri, da că Dumnezeu ca macar copiii noștri să găsească în ei, când vor în scaune de deregători, de advocați și județi, altfel de apărate împotriva jidanilor, cari și azi hulesc și ne înjosesc în chip ce zăgărie obrazul. Până când stai t-

glod Române, și lași să te calce reinul pe cap?

Rămânem de bine voitori:

Mai mulți săteni din com. Copand.

Fundul Maramurășului...

Brestovaș, la 20/2. 1923

Die Redactor! Având în vedere cele scrise în No 7 al foii „Libertatea” despre „Inecarea în râvă” a poporului din Maramurăș, luăm voe a adauge și noi ceva acel articol. Acel articol e trist adevărat nu numai pentru Maramureș, dar și pentru unelē părți din țară, unde cu adevărat este „fundul Maramureșului.”

Iată o pildă dintr-o comună care e așezată în mijlocul Bănașului.

E comuna Brestovaș, din jud. Maramureș, care de opt ani de zile e fără învățător, măcar că are zidire școlară destul de bună. Pe timpul școlii comuna cu mari greutatea au susținut școala confesională mănăscă, cu învățătorul său consonal, pe când azi, pe lângă școala de bătem pe la toate ușile ai marilor noștri bisericești, nimeni nu aude și nu ne dă ajutor. În comuna aceasta sunt mai multe neamuri străine, cari rād de noi că încă și mulți prunci români sunt silți să cerceteze școala maghiară și să scrie a ceti și scrie în... ungurește!.. Preot de asemenea de 6 ani nu are în comună, macar că, prin școala și jertfa credincioșilor, s'au înălțat case parochiale frumoase și multe edificii trebuincioase preotului. Sesia parochială (eclezia, păntul pentru preot) e foarte bună, totuși preot și învățător nu ne răsim.

Și să vedeți acum în ce stare școlară (de purtare) a ajuns această comună, de opt ani fără învățător preot. Ea e azi cu adevărat un Maramureș, ci — fundul Maramureșului.

Pruncii de școală, în loc de a frecventa școala și biserica, cercează — birturile, de tinere; în șfita școlară nu vezi nici un prunc, pe când în birt nu poți străbate de copilandri, cărora le-ar fi locul pe lângă școala, beau, fumează și joacă, dela șapte ani în sus!.

E dureros că antistia comunală ia măsuri de-a opri acest lucru rău.

Mare păcat au și părinții acestor prunci, cari în loc de a-i opri de-a crâșmă ca dela foc, îi duc, cu ei și, îi pun la masă și le dau să băt și de fumat. Iar apoi suințându-li-se voia bună la cap, îi pun să se în crâșmă...

Cei din urmă cari au învățat a scrie și a scrie, sunt azi de 24 de ani. Dela ei încoace, celelalte rânduri de copii au rămas fără carte.

Oare ce va fi de noi, căci și în comună e greu a trăi în comună Brestovaș, între neamurile străine cu care și cu învățătură primită dela părinți și din școlile lor!

Ce vor face copiii de astăzi, când vor ajunge ei oameni mari cari ar trebui să aibă și ei cuvânt în conducerea comunei lor?

Acestea nu le văd, nici nu le aud, nici părinții acestor prunci, dar nici deregătoriile noastre bisericești și civile, chemate.

Iată de ce spun, că la noi e al doilea Maramurăș care se scufundă în chip dureros pentru sufletul românesc ce urmărește lucrurile din el.

Un îndurerat.

NOUȚĂȚI

Societatea de lectură „Mih. Eminescu” dela Liceul nostru din Orăștie, a aranjat pe seara de 17 Februarie (la prinderea postului) o prea frumoasă petrecere, un „bal al tinereții”, care a fost din toate punctele de vedere plăcut și reușit. Tinerii, harnici și plini de zel, au împodobit sala dela Central într'un chip foarte drăguț.

Iar la ora pusă pentru începerea dansului, sala avea o înfățișare încântătoare, prin foarte numeroasele costume purtate de doamnele și copilețele venite cu tinereasca bucurie la petrecere. Toată sara a fost un prilej de plăcută veselie pentru tineretul ce lua parte la joc, ca și pentru numeroșii privitori.

Am avut și în această seara una din bucuriile pe care ni-le fac scumpele noastre școli naționale, cari au norocul a fi conduse de un corp profesoral și un Director intradepărțat zeloși și fericit înțelgători ai menirii culturale ce o au în mijlocul societății.

Petrecerea a fost și prilegiu de nouă dăruii binevoitoare pentru Liceu, — dăruii pe cari le publicăm în alt loc al foii noastre. De tot s'au încasat 6555 L., s'au cheltuit L. 4092, a rămas venit curat Lei 2463.

Practicanți și practicante la postă. Direcțiunea Regională a Postelor din Cluj, face cunoscut, că a dat voe oficiilor postale a primi Practicanți (învățăcei) și practicante de Postă și Telegraf, cari să primească acolo, în oficii, învățătura de lipsă pentru a ajunge oficianți de postă.

Practicanții să fie în vîrstă de cel puțin 16 ani și să aibă cel puțin 4 clase de Liceu (gimnaziu) sau școale civile, să știe limba română în scris și cetit, cetățean român. Magistrul postal care primește pe practicanți, se obligă a-le da învățătura de lipsă, iar după ce va fi învățat și a împlinit vîrștra de cel puțin 18 ani, îi va face loc de slujbă cel puțin un an de zile în oficiul său. După ce termină (gată) anii de practicanți, vor face examenul de lipsă, pe urma căruia vor fi socotiți ca avînd pregătirea și putînd purta slujba de lipsă la posta.

După vîrștra de 24 de ani, poate fi numit magistrul postal (conducător de oficiu postal).

Cel ce doresc a îmbrățișa această cărare de viață, — să ceară amănute la ori-care oficiu postal și le vor primi.

Corul Liceului „T. Cipariu” din Ibașfalău (pe Târnavă) a organizat în 10 Februarie o foarte reușită serată artistică culturală în comuna Daneș. Dl prof. Scurtu a ținut o conferință; Corul, stînd din 150 elevi sub conducerea dlui prof. de muzică Petrovici și a dlui prof. Scurtu, a cântat foarte reușit „Imnul de slavă al Incoronării” apoi mai multe cântări naționale și populare, mai mulți elevi din cl. VIII au jucat piesa „Ultima sticlă”. Totul a fost foarte bine și privitorii au rămas deplin mulțămîți. Frunțași din comună au dăruiit unii bani (la olaltă 335 Lei), alții lucruri de mîncare (în preț de 1,560 Lei) pentru coperirea cheltuelilor de aducere a plăcuților oaspeți și pentru ospătarea lor. — Suma intratelor a fost 3,730 Lei, cheltueli 2,285, a rămas venit curat 1,445 Lei care s'a adăugat la fondul de ajutorare al copiilor săraci din Daneș.

D-nii Acționari ai Uzinelor de Fier și Domentilor din Reșița S. A. sunt rugați să binevoiască a comunica Direcțiunei acestei Societăți (București str. Povernei 2) numărul de acțiuni pe care-l posedă, indicînd totdeodată numerele lor, precum și emisiunea din care fac parte acțiunile. Comunicarea va trebui să conțină numele, pronumele și adresa precisă a deținătorului acțiunilor. Declarațiunea se poate face și prin intermediul băncii unde acțiunile sunt depozitate.

Este bine înțeles că declarațiunea în chestiune, care se cere din motiv de ordin statistic, nu restrînge întru nimic dispozițiunea liberă asupra acțiunilor.

Secretariatul.

Pe aiurea și pe la noi.

Marele ziar din Viena „Neues Wiener Journal” publică într'un număr din săptămîna trecută, o telegramă din Berlin, în care arată ce plîngere a înaintat un deputat Doctor (medic). Dr. Bomm, despre stările din acel oraș, ba din toată țara. Spune doctorul:

„În orașele noastre starea sănătății locuitorilor, se înrăutățește mereu. Asta mai ales în urma lipsei de hrană și de curățenia corpului. Ce ține de hrană, carne se mîncă foarte rar.

Locuințele sunt cu totul nesănătoase. Din pricinile acestea, numărul morșilor sporește îngrijitor. În vreme de un an, morșii sunt

mai dese cu unu la miie. Anul trecut erau 12 la miie, acum sunt 13 și jumătate. (Asta, la 70 milioane locuitori, face 70 de mil de morșii mai mulți!) Din lipsa de curățenie (că nu sunt băi destule și cari sunt, sunt foarte scumpe, încât lumea nu se duce la ele decât rar), — au sporit boalele de piele foarte mult. — Cu copiii stau lucrurile rău de tot: 50% (jumătate din ei) sunt hrăniți sub atîta de cât au trebuință, și din pricina asra nu se desvoaltă bine, rămînd slăbuți, și oftica (boala uscată) a prins putere mare printre ei.

Toate aceste stări triste le ajută și sporește și lipsa mare de doctori.

Poșta Redacției.

Dsale Mihail Covrig, Idicel. Nu știm să se fi făcut vre-o vestire despre plata ori neplata împrumutului de stat românesc din 1919-20. Se poate că Statul nu-l poate plăti acum oasmenilor, ci le va da cuponi noi, ca să-și capete interesele după banii împrumutați. Un lucru vă rugăm să-l credeți: De pagubă nu are să rămîna nimeni. Statul român va plăti negreșit acel împrumut celor ce l-au împrumutat. Nimeni nu va pierde nimic din acei bani. — Din cel unguresc, nu credem să mai vadă oamenii ceva.

Dsale V. M. în Gr. „Amintirile” în forma trimisă nu se pot tipări. Nu-s o simplă descriere cu date și amănunte, nici o navelă care leagă și învîlue întâmplările în haină literară.

Dsale Dum. Șuta, Gidanl. Scrișoarea dtale e plină de simțăminte frumoase. Dar nu te mai întristă, căci și-au luat pedeapsa, care nu a fost mică: Inchiderea acelei școli.

Dlui P. E. C. în D. Mulțumite publice cu amănunte, nu se pun în foaie, decât ca inserțiune plătită. Din a dv. s'a făcut un estras, ca raport dela producție, altfel nu-i puteam face loc.

Cine știe ceva despre Savu Medgieșan plecat la America în 1914 să se adreseze la dl Nicolae Zidariu Brâncovenești (j. Mureș. Tur).

Dl. Ioan Ianăș, Coșova. Foia și-am fost opriți o fiindcă a venit apoi No 5 și 6. Nu știm cine și-o trimite napoi, în loc să și-o dea la mîna. Ți-am trimis numerii iară.

Dsale Vasile Chebelean, Secodor. Am primit cel 60 lei pe anul acesta.

Dsale Ioan Halmacui, com. Căpâlnaș. Anul 1922 e plătit.

Dsale Ilie Motoașcă, Hăghig 333. Pe anul de față și-am scris numai 18 lei; 12 lei erau restanță pe anul trecut.

Dsale Petru Valea, Tărîmia-mare. Am primit 60 lei pentru Voichifa Mihai și îi merg foile în Jugo-Slavia la Beba-veche.

Dsale Nicolae Zidariu, în Brâncovenești. Ii ziceți acum la „Ieciu” „Brâncovenești”? Și ești și dtă și Mihai Cocișiu din aceeași comună? Pe adresa unuia era scris Ieciu, pe a

Dentist Dr. S. Seidner — da consultați în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără durere. — Regulare de dinți. Bunere de danturi. (606) 10-10

celui alt Brâncovenesti, și de aceea se vede că vi se rătăcesc foile. Vi-am trimis de nou Nr. 4, 5, 6. și vă rugăm a ne lămuri, ca să nu greșim.

Dsale Petru Valea. Târnăveni. Pentru Dta am primit în 5 lunie 1922 16 lei, în Oct. 16 și în Ian. 1923, 30. Dacă ai mai trimis pentru alți abonați, cum scrii, trimite-ne numele lor, altfel nu putem cerceta cari sunt aceia.

Dsale Ioan Druțu, Jibău. În 2 Februarie am trimis calendarul și foile.

Dsale N. Grăncescu, Deznecea. Calendar și s'a trimis în 2 Febr. simplu, deoarece ce nu ai trimis 2 lei de recomandare. Nu și-a sosit nici până acum?

Dsale George Blaj a Nișii, Agriș. Ți-am trimis de nou Nr. 5. Foia nu și-a oprit dela noi, fiindcă ai și pe anul de față 16 lei din cei 32 lei trimiși în Iulie anul trecut. Pentru Harta României și jurnal de însemnări, scrie la o Librărie. Noi nu le avem.

Dsale I. Motora, Copsa. Pentru cei 8 lei trimiși în Oct. de dta, Ioan Anca va primi foile 2 luni. I-am și expediat numerele de până acum.

Dsale I. Bucuțean, Dăișoara. Vi s'a trimis volumul și Albumul. Lui Nica și merge foia, nu știm unde se opăcesc.

Mulțumita publică.

Cu ocazia petrecerii cu daas, arangeată de Societatea de lectură „M. Eminescu” dela lic. „A. Vlaicu” din Orăștie, următorii domni au binevoit a contribui cu suprasolviri:

L. I. Vulcu cu 200 Lei. Simeon Damian, Dr. A. Deac, Aron Damian, directorul Licenței, I. Dicu, comerț, Dr. R. Debo, medic, I. Dumitru, pr., D. Jarca, Dr. A. Muntean, S. Orbonaș, not. p., Dr. Pop, adv., S. Procinkevici, Dr. A. Vlad, Sim. Vlad, cont., Gr. Vulcu, com. T. Vulpe, cu câte 100 Lei; N. Nicoră 80 Lei. S. Brudă, G. Cioca, N. Opincar, D. Săcărea, preot, I. Turdașan, cu câte 70 Lei. V. Belei, primar, P. Herța, com. I. Moța, Căp. D. Lienerth, cu câte 60 Lei. P. Andrei, A. Balomiri, B. Brașai, P. Damian, Dna Dr. Erdell, Col. Florian, Subl. Gălășan, A. Herlea, Locot. Jovanelli, N. Josan, V. Necșa, prof., S. Oprean, com., T. Pop, prof., I. Rob, com., cu câte 50 Lei. I. Basarab, Locot. Bichiceanu, Librăria A. Branga, C. Constantin, I. Lăzăroiu, com., Loc. Mihăiț, P. Sponor, R. Spudera, cu câte 40 Lei. A. Băcilă, Bran, Nic. Branga, func., cu câte 35 Lei. Oct. Andrei, pr., Dna Dr. David, Locot. Gherman, A. Grădină, cr., L. Selmarean, cu câte 30 Lei. E. Papiu, D. Martin, G. Tămaș, prof., cu câte 25 Lei. I. Chereșeș, G. Dănilă, Inv., I. Fleșeriu, V. Iacob, prof., V. Murășan, I. Lepszy, Locot. Radian, G. Suciu, cu câte 20 Lei. P. Tămășoiu, cu 15 Lei. I. Baicu, inv., S. Chirilă, N. Danciu, func., I. Molnar, func., Dr. I. Solomon, medic, cu câte 10 Lei. A. Bologa, prof., N. N., cu câte 5 Lei.

Primească și pe această cale mulțumitele noastre.

Prof. Vasile Necșa, cassar!

Dela Perceptorat. Imposibile pe lux și cifra afacerilor datorite pe luna Februarie 1923, să varsă la Perceptoratul regesc, din Orăștie, după următorul program:

În ziua de 5 Martie cei al căror nume începe cu una din literile: A. B., în 6 Mart. C. D., în 7 Mart. E. F., în 8 Mart. G. H. în

9 Mart. I. K., în 12 Mart. L. M., în 13 Mart. N. O. P., în 14 Mart. R. S. T., în 15 Mart. U. V. Z. în 16 Mart. societățile.

Impozitul personal de 6% după angajați, până la 10 Martie.

No 17/1923

Publicațiune de licitație minuendă.

Pentru edificarea casei parohiale ort. române din Geoagiu de Jos Joseni se va ține licitație publică verbală în 11 Martie a. c. la orele 2 p. m.

Ofertele se pot înainta în scris până în ziua licitației, oficiului parohial din Geoagiu de Jos Joseni (fod Hunedoara), unde se pot lua informații și se poate vedea planul, preliminarul și condițiile de licitare.

Geoagiu de Jos Joseni la 20 Febr. 1923.

(719) 1-1 *Oficiul par. ort. român.*

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița Societate Anonimă.

PROSPECT DE EMISIUNE

pentru 120.000 acțiuni nominative.

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița S. A., au hotărât în Adunarea Generală Extraordinară din 8 Februarie 1923 sporirea capitalului social de 125 milioane Lei, la 185 milioane Lei, pe cale de emisiune a 120.000 acțiuni nominative de câte 500 Lei valoare nominală fiecare.

Acest capital social reprezintă un avut foarte însemnat în valori reale. Societatea posedă domenii în întindere de mai bine de 100.000 hectare, dintre care cea mai mare parte e formată din păduri, mine de fier și cărbuni, instalațiuni foarte importante pentru industria siderurgică și metalurgică, o rețea de căi de comunicație (căi ferate, cale aeriană, canale, etc.), împreună cu stocurile de materiale și de mărfuri necesare. În ceea ce privește rentabilitatea capitalului social, trebuie să menționăm că dividendul de 20% care a fost distribuit pe primele două exerciții, este asigurat și pentru ultimul exercițiu.

Consiliul de Administrație însărcinat de către Adunarea Generală cu realizarea acestei emisiuni, oferă 55.000 acțiuni din această emisiune subscripțiunii publice, în condițiunile următoare: rezervându-și dreptul de a reduce numărul acțiunilor subscrise.

Cursul de emisiune al noilor acțiuni a fost fixat la 1400 Lei. Prima de 900 Lei va fi trecută la fondul de rezervă.

Vărsămintele asupra cursului de emisiune se vor efectua la termenii următori:

La subscriere 300 Lei
 „ 15 Mai 1923 300 „
 „ 30 Iunie „ 400 „
 „ 30 Sept. „ 400 „

Se vor mai vărsa cu ocazia subscripțiunii încă 50 Lei de acțiune, drept spese de emisiune.

În cazul când acționarul nu va efectua vărsămintele până la datele fixate, se vor aplica dispozițiunile prevăzute de lege și de statute.

Noile acțiuni vor participa la beneficiul net de pe exercițiul 1923 cu începere dela 1 Iulie 1923. Ele vor beneficia deci de jumătatea dividendului ce se va fixa pentru acest exercițiu, ceea ce reprezintă pentru subscrisor, în proporție cu vărsămintele sale, o rentabilitate avantajoasă.

Termenul subscripțiunii a fost fixat dela 26 Februarie până la 28 Februarie 1923 inclusiv. Băncile sunt autorizate a închide ghișetele chiar înainte de expirarea termenului menționat dacă numărul acțiunilor disponibile a fost subscris.

Drept locuri de subscripțiune s'au desemnat:

Banca *Marmorosch Blank & Co.*, București.

Banca *Românească*, București.

Banca *de Credit Român*, *Creditul Technic*, București.

Banca *de Scont* „

Banca *Țărănească*, „

Banca *Generală a Țării Românești*, București.

Banca *Comercială Italiană și Română*, București.

Banca *Belge pour l'Etranger*, București.

„*Albina*”, institut de credit și economă, Sibiu.

Banca *Agrară*, S. A., Cluj.

Banca *Timișoarei și Societate Comercială pe Acțiuni*, Timișoara, — precum și sucursalele lor din Timișoara și Lugoj.

Casă de vânzare,

se află în Orăștie. Informațiuni se capătă în Ulița Vântului 3. (717) 1-3

Un vier

alb, de 10 luni, e de vânzare la subscrisul:

Petru Florea Inv. (707) 3-3 Șibot (jud. Huned.)

Mașină de îmblătit

cu abori, Hoffer-Schranz, doba 800 mm., în stare foarte bună, e de vânzare, cu 60.000 Lei, la:

Aron Riposan, în Spini, p. Orăștie, (jud. Hunedoara) (716) 1-1

O garnitură de îmblătit

cu abor. de 4 puteri sistem Marschal, se află de vânzare la

(715) 1-3 Adam Vaslu, Romos p. Orăștie j. Hunedoara.

Nr. 567/1923.

Publicațiune.

Consiliul orășnesc aduce pe aceasta la cunoștință publică, pământurile (grădini) orășnești dau în arândă pe calea licitației care se va ține în sala sedințelor orășnești, la 8 Martie 1923, cu 10 a. m.

Se dau în arândă pe un e adecă dela 1 Ianuarie până în Decembrie 1923, cu prețul de stigare arătat în dreptul lor:

1. Grădina din strada-lungă prețul strigării 1025 Lei 50 bani
2. Arătorul lângă abator, 23 Lei.
3. Închisoarea callor, 150 Lei
4. Parcela lângă străle și lângă pășunea biboarcelor, 190 Lei.
5. Locul de lângă moara ceii 540 Lei.
6. Sărățuri, 5 iug. 750 Lei.

Licitanții au să depute vad 10% din prețul strigării.

Se poate licita verbal și scris turistic cu ofertă închisă.

Condițiunile de licitare se pot vedea la Consiliul orășnesc orele oficiale.

Din sedința Consiliului orășnesc Orăștie, în 25 Februarie 1923.

Victor Belet, primar. (718) 1-1

Spediteur.

Subscrisul fac și mai departe slujba de a transporta mărfuri din oraș Orăștie în oraș, anume mărfurile ce vin în cantități mai mari dela 25 măști metrice în sus. Și aduc cu următoarele prețuri:

Dela 25-50 măști metrice, 6 Lei meja metrică; dela 50 măști la 100, cu 5 Lei meja.

Herman Maier Spediteur în Orăștie (713) 2-3

O mașină de treera

1. Mai jos subscrisul vând: mână cu motor de abur de atmosferă, cu elevator, pompă tot ce se ține de ea.
2. Motorul a fost sub proba 1922.
3. Mașina de cusut „Singer” toate în stare bună.
4. Mai am încă câteva vagoane pale și pleavă de grâu și ovăș.

George Venica Biniț, poșta Orăștie (jud. Hunedoara) (711) 2-2

Două calfe și doi învățăce

pentru meseria de tâlpar, — aplicare îndată la subscrisul:

Arthur Schmidt m. tâlpar, Orăștie, (706) 3-3. ulița ferarilor 11

Stupi cu albine și cura

de albino, cumpăr.

Vând instrumente și parate pentru albinărie sistematică.

(703) 4- Barbu Nicolai Apicullor în Iași, str. Nicor